

โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา
ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
A Structural Equation Modeling of Factors Influencing Educational Innovative
Organization of Primary School Under Office of Basic Education Commission

กัญญาณัฐ ลิ้มสวัสดิ์¹, พิมพอร์ สดเอี่ยม² และบุญช่วย ศิริเกษ³
Gunyanuth Simswat¹, Pim-on Sod-ium² and Boonchuay Siriket³

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
Faculty of Education in Mahamakut Buddhist University, Srilanchang Campus, Thailand
Corresponding Author, Email: kunya15bpv@gmail.com¹

Received: 2024-6-10; Revised: 2024-12-28; Accepted: 2024-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาและระดับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 910 คน จากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.8982 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย และสถิติอ้างอิง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา คือ ด้านนิสัยนวัตกรรม ด้านบรรยากาศนวัตกรรม ด้านการบริหารทรัพยากร และด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ตามลำดับ 2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนโมเดลสมการโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์คือ $\chi^2 = 105.83$, $df=90$, $P\text{-value}=0.12$, $\chi^2/df = 0.18$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.01$, $SRMR = 0.00$, $NFI = 0.99$, และ $NNFI = 0.99$ การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาได้รับอิทธิพลรวมจากภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม นิสัยนวัตกรรม การบริหารทรัพยากรและด้านบรรยากาศนวัตกรรมตามลำดับ โดยร่วมกันอธิบายการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาร้อยละ 74 และ 3) แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ใช้การบูรณาการระหว่างหลักการและวิธีปฏิบัติ

คำสำคัญ: โมเดลสมการโครงสร้าง, องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the levels of influential factors and the innovative levels of educational innovative organization 2) confirm the developed structural equation model of factors Influencing educational innovative organization and 3) study how to develop factors that influence the educational innovative organization of primary school under office of basic education commission. The sample used in this research was 910 administrators and teachers. The questionnaires with the overall reliability coefficient was 0.8982 and semi-structured interviews were used to collect data. The data was analyzed with descriptive statistics and reference statistics.

The results show that; 1) the levels of the factors influencing educational innovative organization were found that innovative behavior maximum. Next up was innovative climate, resource management and innovative leadership. 2) The structural equation modeling of factors Influencing educational Innovative organization is consistent with empirical data ($\chi^2=105.83$, $df=90$, $P\text{-value}=0.12$, $\chi^2/df = 0.18$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.01$, $SRMR = 0.00$, $NFI = 0.99$, $NNFI = 0.99$) The results of total effects show that; innovative leadership maximum. Next up innovative behavior, resource management and innovative climate, including 4 factors influencing explained the educational Innovative organization of primary school at 74 percent. 3) A study of guidelines for develop factors influencing educational innovative organization integrated between principles and methods.

Keywords: Structural Equation Model, Educational Innovative Organization, Office of Basic Education Commission

บทนำ

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในศตวรรษที่ 21จากระบบทุนนิยมอุตสาหกรรมไปเป็นทุนนิยมอุตสาหกรรมข้ามชาติ ที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีและการบริหารจัดการในระดับที่สูงกว่า ยุคนี้ต้องการแรงงานและการจัดองค์กรที่มีความรู้และการคิดค้นใหม่ คนทำงานต้องมีความรู้ทักษะแบบใหม่ที่ต้องปรับตัวเรียนรู้แบบใหม่ได้เร็ว รวมทั้งการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดเพิ่มขึ้น (Edwards - Schachter, 2018) การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการจัดการศึกษายุคใหม่ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้และทักษะแห่งอนาคต เป็นการศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลง (Education for Change) เน้นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเป้าการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่อย่างสร้างสรรค์ การศึกษาดิจิทัล (Digital) แนวคิดสำคัญก็คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ ทักษะชีวิตและการทำงาน จึงเกิดพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ได้ให้ความสำคัญของนวัตกรรมการศึกษา โดยได้บัญญัติเกี่ยวกับความมุ่ง

หมายไว้ในมาตรา 3 และมาตรา 5 การบริหารจัดการการศึกษาแบบล่างขึ้นบน โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562, 2562) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการทำหน้าที่สร้างและวางพื้นฐานในการจัดการศึกษาให้กับเยาวชนของประเทศ สนองแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐบาล จึงประกาศนโยบายตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษากำหนดให้มีการพัฒนาเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัยให้มีสมรรถนะและคุณลักษณะที่ดี สมวัยทุกด้านโดยการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2562- 2580), 2561) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ได้ประเมินผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสะท้อนคุณภาพการศึกษา ให้เห็นภาพรวมคุณภาพการจัดการศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ครู และสถานศึกษา ในทุกระดับพบว่าสภาพการจัดการศึกษายังเป็นปัญหายู่มาก โดยเฉพาะปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ อันเนื่องมาจากเทคนิควิธีการสอนและการจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการคิดวิเคราะห์ ขาดสื่ออุปกรณ์และรูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม ดังนั้น การเกิดขึ้นของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามแต่ละบริบทพื้นที่ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีอำนาจ และอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาภายใต้บริบทของตนเอง ได้คิดค้น และพัฒนานวัตกรรมการศึกษา และการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากขึ้น (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562, 2562)

จากสภาวะการณ์ปัญหาดังกล่าว สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาเพื่อความอยู่รอดและยกระดับการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจมีสมรรถนะที่จำเป็นและเอื้อต่อการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยการนำนวัตกรรมทางการบริหารใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาและระดับการเป็นองค์กร แห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 5972 คน กลุ่มตัวอย่าง 910 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรแฝงภายนอก จำนวน 1 ตัวแปร ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม

3.2 ตัวแปรแฝงภายใน จำนวน 4 ตัวแปร ได้แก่ (1) การบริหารทรัพยากรสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม (2) บรรยากาศนวัตกรรม (3) นิสัยนวัตกรรม (4) การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้าง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ร่างเป็นโมเดลการวิจัย

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) จำนวน 1 ฉบับ ครอบคลุมตัวแปรตามกรอบแนวคิดของการวิจัย

3. ตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและสรุปเป็นโมเดลของการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ (1) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับด้านนโยบายองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 1 ท่าน (2) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ต้นสังกัดของโรงเรียนประถมศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 จำนวน 4 ท่าน (3) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 จำนวน 2 ท่าน (4) ศึกษานิเทศก์ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

พ.ศ.2562 จำนวน 1 ท่าน (5) ครูในโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 จำนวน 2 ท่าน

5. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมกับโมเดลสมมติฐานการวิจัย เพิ่มเติมความลึกของข้อมูลจากข้อเสนอแนะตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันโมเดลสมมติฐานการวิจัยให้เป็นโมเดลสมมติฐานที่มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5,972 คน (ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

2) กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้กฎอัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างต่อจำนวนพารามิเตอร์ 20:1 จำนวนพารามิเตอร์ทั้งหมด 35 พารามิเตอร์กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 700 คน เพื่อไว้อีก ร้อยละ 30 รวมกลุ่มตัวอย่าง 910 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จำแนกตามจังหวัดและตำแหน่งหน้าที่

3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม(questionnaire) แบ่งออกเป็น 6 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง การศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรที่สามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมหลักสูตร มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ 2) นวัตกรรมการเรียนการสอน มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ 3) นวัตกรรมสื่อ เทคโนโลยี มีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ 4) นวัตกรรมวัดและประเมินผล มีข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ 5) นวัตกรรมการบริหารจัดการ มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ และ 6) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน ซึ่งมีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการการทำงานของผู้บริหารที่มีอิทธิพลต่อตัวเองและบุคคลในหน่วยงาน ในการสื่อสาร กระตุ้นให้เกิดการทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ 2) สร้างความร่วมมือ มีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ 3) กล้าเสี่ยงมีข้อคำถาม จำนวน 7 ข้อ และ 4) มุ่งเปลี่ยนแปลงมีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 การบริหารทรัพยากรสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่โรงเรียนนำไปใช้เพื่อการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ทรัพยากรบุคคลมีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ 2) ทรัพยากรงบประมาณ มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ 3) และทรัพยากรเทคโนโลยีมีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 บรรยากาศนวัตกรรมเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์กรที่เปิดโอกาสให้มีการแสดงออกริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ ใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย 1) มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกมีข้อคำถาม

จำนวน 5 ข้อ 2) การสร้างขวัญกำลังใจมีข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อและ 3) การเปิดกว้างทางความคิด มีข้อคำถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 6 นิยามวัตรกรรมเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีภาวะผู้นำตนเอง การสนับสนุน การรับรู้ขององค์กรทำให้รู้สึกมีความผูกพัน และอยากจะตอบแทนองค์กรด้วยการคิดค้นสร้างผลงานนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพหรือการแก้ปัญหาเพื่อให้ทำงานให้ดียิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ 2) มีแรงขับในตนเองสูง มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ 3) รับรู้การสนับสนุนจากองค์กรมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ และ 4) มีภาวะผู้นำตนเองมีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

4) การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

4.1 การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 ท่านให้นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์พบว่า ค่า IOC (Index of Item-objective Congruence) มีค่า 0.89 - 1.00 ค่าความเชื่อมั่น (reliability) คำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) แต่ละองค์ประกอบมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.711-0.960 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item-Total Correlation) มากกว่า 0.2

4.2 การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) และวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (EFA) คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตในโมเดลการวัด (Factor Loading) ทุกค่ามากกว่า 0.30 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่าแบบสอบถามมีความตรงเชิงโครงสร้าง

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยแนบลิงค์และ QR CODE เพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถามหลายช่องทางตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2566 ได้รับการตอบกลับคืนมาผ่าน Google form จำนวน 881 ราย คิดเป็น 96.81

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 ใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistic) ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency: f) และหาร้อยละ (Percentage) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.2 สถิติอ้างอิง (Inference Statistic) ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) เพื่อวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) ของแบบวัดตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 5 ตัวแปร 2) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยสถิติทดสอบที (t-test) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา 3) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแบบ (Parameter estimation of the model) 4) การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา 5) การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของตัวแบบ (Goodness-of-Fit)

ระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) ประมวลผลการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (r -square) สังเคราะห์เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interviews) แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา ความสอดคล้อง ความตรงของแนวทางการพัฒนา และวิธีดำเนินการ จากนั้นปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) แบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม จำนวน 12 ท่าน 1) ผู้ทรงคุณวุฒิในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รับผิดชอบด้านองค์กรนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 2 ท่าน (2) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน (3) ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ต้นสังกัดของโรงเรียนประถมศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 จำนวน 2 ท่าน (4) ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 จำนวน 3 ท่าน (5) ศึกษาพิเศษในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ.2562 จำนวน 2 ท่าน (6) ครูในโรงเรียนประถมศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 จำนวน 2 ท่าน

4) การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ตรวจสอบให้ครบถ้วน สอดคล้องตามประเด็นที่กำหนด แล้วสรุปสาระสำคัญที่เป็นความสอดคล้องในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน โดยพิจารณาในภาพรวม ตามค่าความถี่และร้อยละที่กำหนด สรุปเป็นแนวทางในการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา นำมาบูรณาการกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร ประกอบด้วยวิธีการเชิงระบบ (System Approach) การพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) และการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการด้านทรัพยากรในองค์กรด้วยเทคนิค SWOT ได้รูปแบบ หลักการ วิธีปฏิบัติและตัวบ่งชี้ในการประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้ง 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 910 คนพบว่า ผู้บริหารและครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 881 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 681 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 77.3 อายุส่วนใหญ่ มีอายุ ระหว่าง

41 – 50 ปี จำนวน 288 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 32.7 ระดับการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 493 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 43.1 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 6 ปี จำนวน 318 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 36.1 และเมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง น้อยกว่า 6 ปี จำนวน 368 คน คิดเป็นค่าร้อยละ 41.8

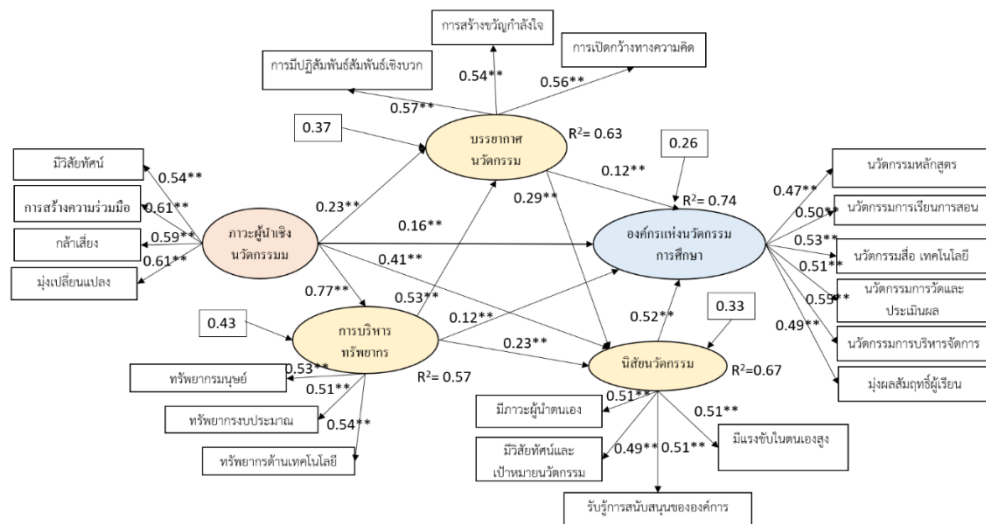
1. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาและระดับการเป็นองค์กร แห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาและระดับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวม

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม	4.40	0.60	มาก	4
การบริหารทรัพยากร	4.41	0.58	มาก	3
นีสัยนวัตกรรม	4.45	0.52	มาก	1
บรรยากาศนวัตกรรม	4.43	0.56	มาก	2

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยปัจจัยด้านนีสัยนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.45) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านบรรยากาศนวัตกรรม (4.43) ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม (4.41) และด้านปัจจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (4.40) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเกณฑ์ดังนี้ $\chi^2 = 105.83$, $df=90$, $P\text{-value}=0.12$, $\chi^2/df = 0.18$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.97$, $CFI = 1.00$, $RMSEA = 0.01$, $SRMR = 0.00$, $NFI = 0.99$, และ $NNFI = 0.99$

Chi-Square=105.83, df=90, P-value=0.12173, RMSEA=0.014

ภาพที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา
กับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับโมเดล

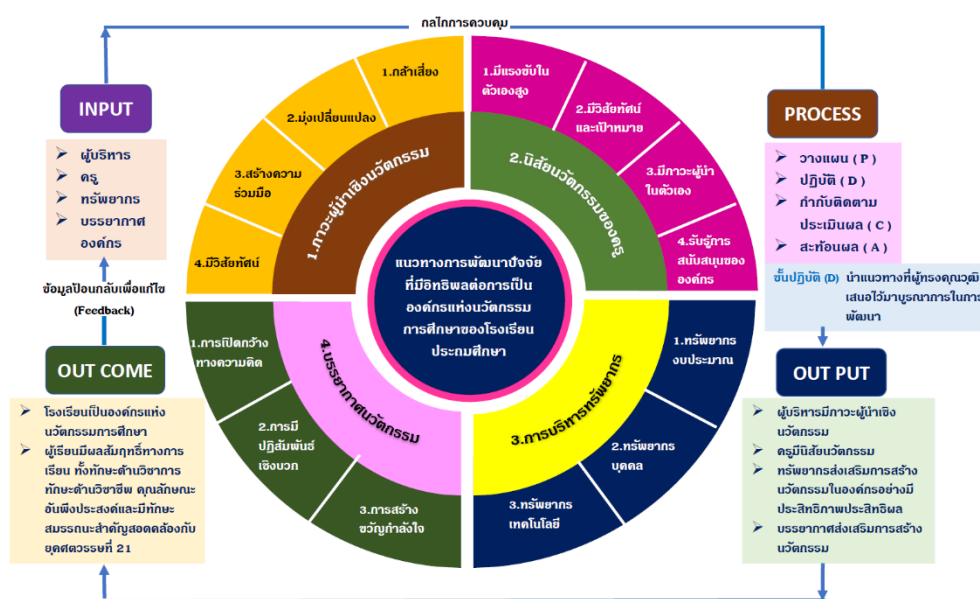
ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวม พบว่าการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาได้รับอิทธิพลสูงสุดจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.73 รองลงมาคือ นิสัยนวัตกรรม มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.52 ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม (RM) มีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.39 และปัจจัยด้านบรรยากาศนวัตกรรรม ค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.28 โดยร่วมกันอธิบายองค์การแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร้อยละ 74

ตารางที่ 2 แสดงค่าอิทธิพลและสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) ภายในโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ตัวแปรแฝงภายใน											
	การบริหารทรัพยากร (RM)			บรรยากาศนวัตกรรรม (IC)			นิสัยนวัตกรรม (HA)			องค์กรนวัตกรรรมการศึกษา (IO)		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (TL)	0.77** (0.03)	-	0.77** (0.03)	0.23** (0.05)	0.41** (0.05)	0.64** (0.03)	0.41** (0.04)	0.36** (0.04)	0.77** (0.03)	0.16** (0.03)	0.57** (0.04)	0.73** (0.03)
การบริหารทรัพยากร (RM)	-	-	-	0.53** (0.06)	-	0.53** (0.06)	0.23** (0.04)	0.15** (0.02)	0.38** (0.04)	0.12** (0.04)	0.27** (0.03)	0.39** (0.04)
บรรยากาศนวัตกรรรม (IC)	-	-	-	-	-	-	0.29** (0.03)	-	0.29** (0.03)	0.12** (0.03)	0.16** (0.02)	0.28** (0.03)
นิสัยนวัตกรรม (HA)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.52** (0.04)	-	0.52** (0.04)
R^2	0.57			0.63			0.52			0.74		

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าใน () คือ ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE), อิทธิพลทางตรง (Direct effects: DE), อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total effects: TE)

3. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษา การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ 27 ชื่อนำมาบูรณาการกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร ประกอบด้วยวิธีการเชิงระบบ (System Approach) การพัฒนาตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) และการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการด้านทรัพยากรในองค์กรด้วยเทคนิค SWOT ได้รูปแบบ หลักการ วิธีปฏิบัติและตัวบ่งชี้ในการประเมินปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้ง 4 ด้านที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษาและระดับการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อภิปรายผลดังนี้ ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 4 ปัจจัย พบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยปัจจัยด้านนิยมนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารทรัพยากร ด้านบรรยากาศนวัตกรรม และด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน และส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 6 ปี มีความสามารถด้านสื่อเทคโนโลยี ประกอบกับสถานการณ์ที่ผ่านมาประสบกับภาวะวิกฤติของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 การปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการดำรงชีวิตประจำวันต้องอาศัยนวัตกรรม สื่อ เทคโนโลยี ดังนั้นการมีนิยมนวัตกรรมของครูจึงมีความสำคัญและจำเป็น สอดคล้องกับทัศนะของ Kuczmariski (อ้างถึงใน พรชัย กำพอม,

2560) ที่เห็นว่าปัจจัยความสำเร็จของการสร้างนวัตกรรมในองค์กรนั้น ปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรชัย กำหอม (2560) ที่กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนมีกระบวนการทำงานที่มีอิทธิพลต่อตนเองและบุคลากรในหน่วยงานสามารถสื่อสารให้เกิดการทำงานร่วมกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Quinn & Spreitzer (1991), Von (2008) ที่เห็นว่าผู้บริหารระดับสูงต้องเห็นคุณค่าของนวัตกรรมและมีการบริหารด้วยระบบค่านิยมและบรรยากาศที่มีการสนับสนุนและกระตุ้นให้คนในองค์กรสร้างนวัตกรรม รวมทั้งมีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ในการสร้างนวัตกรรมที่ชัดเจน มีความเป็นไปได้จริง ตามกรอบเวลาที่กำหนด โดยผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนนวัตกรรม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สจิวรรณ ทรพรพสุ และสุทธิพงศ์ บุญผดุง (2566) ที่กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมจะเป็นการบริหารรูปแบบใหม่โดยผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่จะทำให้การจัดการศึกษาเพื่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมให้ประสบผลสำเร็จด้วยการนำผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาไปใช้ในสถานศึกษาให้เหมาะสมตามช่วงวัย และระดับการศึกษาของผู้เรียน ด้วยการเชื่อมโยงให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ อภิปรายผล ดังนี้ จากผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้น กระบวนการศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมหรือจัดหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพิ่มมากขึ้น เพราะนอกจากจะมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสูงสุดแล้ว ยังส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านอื่น ๆ ทุกปัจจัย เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรโดยรวม มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กรให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร เพื่อนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ บรรลุตามวิสัยทัศน์ขององค์กรและสามารถแข่งขันบนเวทีสากลได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ องค์กร ประจันเขตต์ (2557) ที่กล่าวว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมด้านนวัตกรรมหรือนิสัยนวัตกรรม (Innovative Behavior) ของบุคลากรในองค์กร กล่าวคือจะส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีพฤติกรรมแรงขับเคลื่อนในตนเองสูงเพื่อผลักดันให้ตัวตนมีความกระตือรือร้นสูงที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม ทำการคิดค้นนวัตกรรม เพื่อช่วยในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ นิสัยนวัตกรรม (HA) มีค่าอิทธิพลรวมต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในอันดับรองลงมา โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.52 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยเพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ลงมือปฏิบัติในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรให้กับผู้เรียนเพื่อให้ได้ประสิทธิผล และประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Ralph (2006) และ James

O’loghlin ผู้เขียนหนังสือ Innovation Is A State Of Mind ที่ให้หมั่นสร้างสมและฝึกฝน “นิสัยนวัตกรรม” ให้เกิดขึ้นจนนวัตกรรมกลายเป็นเรื่องง่าย หรือเป็นเรื่องปกติ และกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน

3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้อง มีองค์ความรู้และเชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมการศึกษา มีความเหมาะสมต่อการนำไปเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นและสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน แนวคิดองค์กรแห่งนวัตกรรม (IO) และองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา (EIO) ได้รับความสนใจแพร่หลาย มีผลงานวิชาการ ผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจทั้งในภาครัฐกิจ ภาคเอกชน และองค์กรการศึกษา ที่มุ่งหวังในกระบวนการที่แปลกใหม่ในการสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในยุคศตวรรษที่ 21 ถือเป็นทักษะเชิงบวก หรือเป็น Soft power ของนักวิชาการ นักธุรกิจและผู้สนใจทั่วไปและในการพัฒนานวัตกรรมในองค์กร โดยผู้วิจัยได้บูรณาการแนวทางการพัฒนากับหลักการ ทฤษฎีทางการบริหารเป็นรูปแบบ (Model) เพื่อสะดวกในการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป ซึ่งแนวทางได้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (2562) ที่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนที่สมัครเข้าร่วมโครงการมีความโดดเด่นด้านนวัตกรรมและเป็นแนวทางเป็นแบบอย่างที่จะขยายผลไปยังโรงเรียนอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ปัจจัยด้านนิสัยนวัตกรรมของครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาครูด้านการมีนิสัยนวัตกรรม ตามแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอไว้ในการวิจัยระยะที่ 3

1.2 กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือหน่วยงานต้นสังกัด ควรส่งเสริมหรือจัดหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพิ่มมากขึ้น จากผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และยังส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านอื่น ๆ ทุกปัจจัย

1.3 โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการยืนยันด้วยกระบวนการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน หรือสร้างเกณฑ์การประเมินการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดทิศทางการพัฒนาอันจะช่วยลดปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษา

1.4 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องสามารถนำโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา และแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำหนดนโยบายการบริหารโรงเรียน การพัฒนาผู้บริหาร การพัฒนาครูและบุคลากร การบริหารทรัพยากร และการสร้างบรรยากาศนวัตกรรมให้มีศักยภาพในการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มเติม โดยมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

2.2 ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีวิจัยแบบบูรณาการ (integrative research) เพื่อค้นหาสภาพจริงของการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อขยายองค์ความรู้ให้มากขึ้น

2.3 ควรใช้วิจัยแบบผสมวิธีโดยศึกษากลุ่มเป้าหมายเชิงพหุภาคีหรือพหุกรณี

2.4 ควรมีการศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทการศึกษาไทย

2.5 ควรศึกษาการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้กระบวนการวิจัยที่หลากหลาย เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) การวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) การวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) เป็นต้น

2.6 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดอื่น เช่น กรมอาชีวศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การศึกษาเอกชน

2.7 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่น่าจะมีอิทธิพลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเพิ่มเติม โดยมีหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- พรชัย กำหม่อม. (2560). *โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นโรงเรียนแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก. หน้า 102-120.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2562- 2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1.

- สจ๊วต ทรพสุ และ สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2566). การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรมในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรมของผู้เรียน ยุคการศึกษาประเทศไทย 4.0. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 17(1), 1-14.
- องค์อร ประจันเขตต์. (2557). องค์กรแห่งนวัตกรรมการศึกษา ทางเลือกใหม่ของการบริหารการศึกษา. *วารสารพยาบาลทหารบก วิทยาลัยพยาบาลทหารบก*, 15(1), 45-51.
- Edwards - Schachter, M. (2018). The nature and variety of innovation. *International Journal of Innovation Studies*, 2(2), 1-15.
- O’loghlin, J. (2016). *Innovation Is a State of Mind*. Singapore PTE. LED: John Wiley & Sons.
- Quinn, R. & Spreitzer, G. (1991). The Psychometrics of the Competing Values Culture Instrument and an Analysis of the Impact of Organizational Culture on Quality of Life. In: Woodman, R.W. and Pasmore, W.A., Eds., *Research in organizational change and development*, 5(1), 115-142.
- Ralph, W. (2006). *The Steps of Curriculum Development*. Retrieved May 23, 2023, from <https://www.scribd.com/doc/117077365/Ralph-Tyler-Curriculum>
- Tidd, J. and others. (2006). *Managing Innovation*. West Sussex: John Wiley & Sons.
- Von, S. B. (2008). *Managing Innovation, Design and Creativity*. Retrieved May 23, 2023, from <https://www.amazon.co.uk/Managing-Innovation-DesignCreativityBettina/dp/0470510668>